בית אהרן — לך לך

לך לך מארצך וכו'. היינו שצריך כ"א לראות לעשות הליכה לעצמו לכל דבר שבקדושה הנצרך לו. ולא להיות ח"ו משועבד לשום דבר שבעולם רק לשעבד א"ע להקב"ה כמ"ש חז"ל אם אין אני לי מי לי. ואל יסמוך עצמו ח"ו על חבירו. הגם שכל ישראל ערבים זה לזה. היינו שהם מעורבים זה בזה ויאמר הרי יש לי חלק במצות שעשה חבירי. ח"ו. רק שצריך כ"א לייגע עצמו בתורה ולא להיות ח"ו עומד רק צריך לילך בכל יום מדרגא לדרגא ולא יעמוד במדרגה אחת ח"ו. וכמו שאמר א"א זצוק"ל על זה דאיתא בגמרא. אכל ועמד שתה ועמד כו' הרי זה מתחייב בנפשו. רק האדם מחוייב לילך תמיד מעלה מעלה. וזהו כוונת הכתוב לך לך מארצך. היינו מהארציות שלך. וממולדתך. היינו שיש דברים שההולדה מקלקל וכו'. רק אל הארץ אשר אראך ואז ואעשך לגוי גדול:

עוד נוכל לומר באופן אחר. כפי דאיתא בזוה"ח. שיש לכל אדם שני חשבונות. אחד איך הוא בא מטפה סרוחה. שנית בהאיך אנפין יקום קדם מלכא כמו שחושב שם. לזה הוא אומר' לו התורה שישניח האדם ע"ז:

עוד נוכל לומר לך לך. מהיכן נלקחת. מארצך היינו ממקום עליון. כמ"ש י"י בחכמה יסד ארץ כו'. וממולדתך ג"כ כך. ומבית אביך. כי נשמתו חלק אלוק ממעל. וצריך לראות בכל יום שתלך נשמתו למקומה. כמו שאנו אומרים בידך אפקיד רוחי בתיקון כל שבע המדות כנגד שבע ברכות שנתברך אברהם בפרשה זו ואעשך וכו'. וכשנשמתו עולה כראוי טעון מאה ברכות כמ"ש גי' ל"ך ל"ך. אוי הוא מקבל בחזרה ג"כ מאה ברכות. וזהו החשבון צריך להיות לכל אדם בכל יום ובכל עת ובכל שעה ורגע. כי זה העת והרגע והיום לא יהיו עוד. והוא עת בפני עצמו. ע"כ צריך האדם לתקן כל עת בפני עצמו כראוי. ואז אל הארץ אשר אראך. היינו כדי שתוכל להתראות לפני ארץ העליונה כראוי כנ"ל וכשנתראה לפני ארץ עליונה כראוי נוכל לקבל כל טוב. היינו כמ"ש להלן בפרשה. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והי' ברכה:

ויכול להיות שבפה מרומז הד' עולמות שצריך כל אדם לכוין בעת התפלה. מארצ"ך. זו היא הקרבנות וקטורת שהוא נגד עולם העשי'. וממולדתך. זהו פסוקי דזמרה כמאמר עזי וזמרת יה שמנעים זמירותיהן של ישראל. ומבית אביך. זו ק"ש שנקרא בית אביך. כדכתיב בחכמה יבנה בית. ועוד הלא כתיב הוא עשנו ולו אנחנו משלימין את הנפש. כי צריך לקוראה ביחוד השם שיתיחד א"ע לי"י. וצריך לעמול הרבה עד שיבא לק"ש ומקודם צריך לומר פסוקי דזמרה כמאמר עזי וזמרת יה שמנעים זמירותיהן של ישראל כנ"ל. ואח"כ ויברך דוד להתיחד עם דהע"ה לך ה' הגדולה וגו'. והמתנשא לכל לראש. ואח"כ יוצר אור. שהקב"ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. ואהבה רבה בקשת לימוד התורה וקיום המצות. וליחדך באהבה עד שיבא לק"ש ולמסירת נפש ולבחינה שקדמה לעולם. ואח"כ אל הארץ אשר אראך. זו תפלת שמ"ע. ולזה אומר אח"כ ואעשך לגוי גדול זהו שאומרים אלקי אברהם וכו' וזו הוא שמ"ע. הכלל שצריך כל אדם לראות בכל מעשיו לעלות למעלה ולא יבוש ולא יכלם ח"ו. ולא יהיו תורתו ותפלתו מעורבות בפניות ושטותים ח"ו. שהמה הבל ומעכב מלעלות תפלתו ח"ו. והגם שכשמתפלל בצבור הן אל כביר לא ימאס. עכ"ז צריך האדם לראות שלא יהיה ח"ו שום מניעה מצדו מלעלות תפלתו למעלה וזהו לך ל"ך. כללו של דבר שלא יתן האדם מרגוע לנפשו רק יעסוק תמיד בתורה ובמצות כל היום. וכשיבא לאיזו מדריגה אל יעמוד בה רק ילך ממדריגה למדריגה וידבק א"ע למעלה. כי באמת אין שיעור ואין ערך להשגת חיות הבורא ב"ה. אך עכ"ז החיוב הוא על האדם לעשות כפי כחו ומוחו. ובודאי יעזור לו השי"ת להשיג בכל עת יותר אורו של הקב"ה וזהו לך לך:

והיה ברכה. בך חותמין ולא בהם. פי' אתה הוא החותם של כל העולם. כי אמרתי עולם חסד יבנה כדאי' בזוה"ק בפ' ה' בקר תשמע קולי בקר. כי אע"פ שכ"א הכניס מדתו בעולם עד מרע"ה. אעפ"כ אברהם הוא החותם של העולם. כי הוא עיקר הבנין. וגם בו נכללו כל שבע המדות. ולכן כתיב כאן שבע ברכות נגד כל הז' מדות. והמ"י:

איתא במדרש תנחומא אדם מישראל מהו שיקבל עליו עמ"ש כשהוא מהלך כו' אלא יעמוד כו' באימה וביראה ברתת ובזיע ביחוד השם. ויקרא שמע ישראל כו' ואח"כ בשמל"ו. וכשמתחיל ואהבת רצה מהלך רצה עומד רצה יושב כו':

הנה פסוקי פרשה זו לך לך רומזים על עניני תפלה כי התפלה אבות תקנום והכל אנו עושין כדי להתחבר אל האבות במדותיהן. שהאדם צריך להיות הולך תמיד ממדריגה למדריגה ומעולם לעולם והכל ע"י תפלה. וזהו שיש כאן ד' לשונות מארצ"ך וממולדת"ך ומבית אבי"ך אל האר"ץ וגו' ותכלית הכל הוא ק"ש כי שם הוא שלימות הנפש הגמור ע"י מס"נ. וזהו כונת המדרש מהו שיקבל עליו עול מ"ש כשהוא מהלך היינו כנ"ל שהאדם צריך להיות הולך תמיד ע"י עבודתו ממדריגה למדריגה. ומסיק שלזה אסור לקרות פסוק ראשון כשהוא מהלך. כי שם הוא השלימות הגמור ותכלית הכל ע"כ אין שייך שם הילוך רק לעמוד על עמדו כעמוד של ברזל שצריך לקבל עליו עמ"ש בשמע ישראל שיוכל לעמוד ע"י הקבלת עמ"ש בפני כל התאוות ומדות רעות ר"ל. וזהו סימן לקבלת עמ"ש שלימה שיכול לעמוד בפני תאוה הגדולה שבגדולות. וזה נקרא מס"נ. ומבחי' זו צריך לילך עד שיגיע לאמת ויציב ושמ"ע מכאן ואילך רצה מהלך רצה עומד כו'. ואח"כ מתחיל הפסוק ואעשך לגוי גדול ופרש"י זהו שאומרים אלקי אברהם ואברכך זהו שאומרים אלקי יצחק ואגדלה שמך זהו שאומרים אלקי יעקב יכול וכו' נמצא שמרמז הפסוק על תפלת י"ח. ויש כאן שבע ברכות (חסר):

עוד אמר. כי האבות הם עיקר בריאת העולם כמ"ש אלה תולדות השמים והארץ בהבר"א באברה"ם. כי אמרתי עולם חסד יבנה. וכל מעשה וסיפורי האבות הכל הוא דרך לעבודת השי"ת. מתחלה ועד סוף עד ביאת הגואל בב"א. ואמר לך לך: לעצמך. כי כל עבודת האדם בזה העולם הכל הוא לתקן א"ע וזה העולם בכללו. כי הכל תלוי בו. והגם שכל העולמות תלוין בו. העיקר הוא לתקן א"ע. ואמר כי זה הפסוק יש לפרש בב' אופנים בחומר וצורה. א' מארצך. מארציות שלך. וממולדתך מכח הולדה שלך. ומבית אביך כח האב שהכניס בך. ומבית זו האם: ב' שבא לרמז על מקור חוצבה. כי נלקחה ממקום גבוה מעל גבוהים. מתחת כה"כ מארץ עליונה. וזהו מארצך. כי תהיו אתם ארץ חפץ וגו'. וממולדתך מקום הולדה שלך למעלה. ומבית אביך ג"כ כנ"ל. אל הארץ אשר אראך. שאני מראה לך. כי כל עבודת האדם הוא שילך אל עצמו. כי הנשמה חוצבה מתחת כסא הכבוד. והי' רצון הבורא ב"ה שתרד לעוה"ז ע"י השתלשלות העולמות מעולם לעולם. ותכלית כונת ורצון הבורא ב"ה הוא שע"י עבודת האדם להשי"ת יעלה מעלה מעלה מעולם לעולם ושעי"ז יעלה ממדריגה למדריגה עד שיבא למקומו הראשון. וזהו כונת הכתוב לך לך וגו' ואעשך לגוי גדול וגו':

ויעתק משם ההרה וכו'. נוכל לומר בזה ב' פרושים. א' שהעלה את הכל מזה העולם. היינו מאשר הוא שם העלה הכל להההרה. היינו למעלה. כי יחד כל העולמות ממטה למעלה. ונוכל לומר עוד להיפוך. ויעתק משם. היינו ממה שלמעלה מזה העולם הביא אורו לתוך המידות שנקראים ההרה כידוע שהאבות נקראו הרים. ומהיכן לקח זאת. מקדם לבית אל. היינו האורות העליונים שהם מקדם. היינו שלשה הראשונות שהם נקראים ימי קדם השפיע משם לתוך המדות וגילה טובו וחסדו של

הקב"ה בעולם ויקרא בשם י"י. כי זהו העובדות של כל הצדיקים ופשיטא של האבות הקדושים להביא חיותו ואורו של הקב"ה לזה העולם מרום רום המעלות עד למטה לארץ ולייחד אח"כ כל העולם ממטה למעלה ראש:

ויהי בימי אמרפל כו'. אמר שכוונתם הי' לעקור תורה שבע"פ. כל אלה חברו אל עמק השָׂדֵי"ם. ואמר שא"א אדו"מו"ר זצוק"ל אמר. מאו"ר כשדי"ם אור כְּשָׂדֵי"ם האורות אשר נלקח מן השָׂדֵי"ם. ואמר שדבר זה גם כעת יש רשעים הללו. היינו האפיקורסים שרוצים ח"ו לעקור תורה שבע"פ. והקב"ה מצילנו מידם:

איתא במדרש. נאום י"י לאדוני שב לימיני. ראה כמה חיבב הקב"ה את ישראל שתלה אבותיהם בהם שנאמר והי' אדירו ממנו. ואין אדירו אלא האבות שנאמד ואדירי כל חפצי בם. ולא עוד אלא שגם אני מכם שנאמר וחי' אדירו ממנו ומושלו מקרבו יצא. עכ"ל:

ונוכל לומר. כי באיזו בחינה שהאדם עושה בכאן באותה הבחינה עצמה הוא ממשיך עליו ג"כ מלמעלה. כשעובד באהבה ממשיך עליו מדת האהבה מדת החסד שהיא מדת אברהם. וכשעובד ביראה ממשיך יראה וכן כולם. זהו הפי' שתולה אבותיהם בהם. כי הכל נלקח ממעשה ומעבודת ישראל כי כל המעשים שישראל עושים וכל המצות שעושים ממשיכים הכל האבות והמדות של האבות בעולם. וכל המדות טובות שעושים הכל הוא האבות. והעולם מתנהג על ידי המדות של האבות. וכל המצות. היינו שופר סוכה לולב ומיניו וכן כולם הוא רק האבות. וכן שמ"ע היא האבות אלקי אברהם כו' האל הגדול הגבור והנורא כו'. ומושלו מקרבו יצא. כי הקב"ה מושל ומנהיג את העולם על ידי מעשיהם של ישראל. ובאמת צריך כל אדם לקשר א"ע להאבות ולצרף א"ע במעש"ט אל האבות ולעשות כמעשיהם וכמדותיהם ומזה נעשה הולדה חדשה בזה העולם מידות האבות כי כל מה שאנו עושים צריכים אנו לקשר עצמנו אל האבות. ופשיטא בעת התפילה. כשאנו אומרים ואני ברוב חסדך אבוא ביתך כו' זהו האבות כידוע. ואח"כ בשמ"ע אנו אומרים אלקי אברהם וגו' כי העיקר צריך האדם להשפיע ע"י האבות כל טוב בזה העולם. וכפי אותה הבחינה שעובד בזה העולם כך הוא ממשיך מלמעלה לזה העולם. היוצא לנו מזה המדרש שצריך לצרף עצמו במעש"ט ולחברם אל האבות. ושיושפע על ידי האבות כל טוב לעולם אכי"ר:

הרימותי ידי אל י"י אל עליון קונה שמים וארץ. הנה איתא במדרש. אין הרמה אלא שבועה וגו' ובזכות אם מחוט ועד שרוך נעל זכו בניו לציצית. ד"א אני משבח אותם בחוט כחוט השני שפתותיך. ובנעלים. מה יפו פעמיך בנעלים. עכ"ל המדרש:

הנה באמת הוא תמוה מפני מה לא רצה אברהם ליהנות מהם ונשבע ע"ז. וכשהלך למצרים אמר למען ייטב לי בעבורך. ועוד קשה מה זה שאמר אם מחוט ועד שרוך נעל שני דברים קטנים. היה לו לומר מגדול שבגדולים עד קטן שבקטנים. רק באמת נוכל לומר. כי זה ידוע כוונת דור המבול ודור הפלגה וגם כוונת הארבעה מלכים הי' הכל לדבר אחד שלא יבא העולם לתכלית השלימות כידוע אשר מתחילת הבריאה הי' רק הכוונה לשלימות הגמור רק הנחש גרם שנפלה הקדושה בעמקי הקליפות. וכתיב ורוח אלקים מרחפת על פני המים זה רוחו של מלך המשיח. והם כולם כוונו לכוונה אחת שלא יושלם ולא יתאחד העוה"ז השפל עם העוה"ב ורצו לסלק השכינה כביכול. ולזה הי' כוונת המלכים להרוג את לוט בכדי שלא יצמח משיח צמח דוד. ורצו רק להגביר הקליפה על העולם. ובאמת כל העובדות של צדיקים ובפרט של האבות הקדושים הוא רק להשפיל הקליפה ולברר כל דבר שיתעלו כל המדרגות התחתונות ג"כ להקב"ה ולבטל הס"א לגמרי כמו שכתוב ונשגב י"י לבדו ביום ההוא. כי כל דבר יתעלה ויבורר מהם הטוב והרע יתבטל לגמרי והאלילים כליל יחלוף. וזה הי' עיקר מלחמות האבות הקדושים:

ואיתא בספרים וחוש"ך ע"ל פנ"י תהו"ם. ס" תכלי"ם. כידוע שהי' שבירת הכלים. וזהו המלחמה של הצדיקים להביא אורו של הקב"ה לתוך הכלים ולתקן הכל. ולזה כתיב בפסוק. כחלק היורד במלחמה וכחלק היושב על הכלים. כי זהו עיקר המלחמה לעשות יישוב בתוך הכלים. ולזה אמר אברהם. הרימותי ידי כו' כי השפיל כל המדרגות התחתונות וברר מהם כל הטוב והגביה את הידים אל י"י אל עליון. היינו שתיקן כל הכלים וכל המדות עד למעלה. וברר וצירף הכל. שיוכל להתגלות אורו של משיח שזה הי' עיקר כוונה של המלכים להרוג את לוט. והשפיל אותם אברהם. ולזה אמר אברהם בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים וגו' ענר. אשכול וממרא הם יקחו חלקם. כי הכל נלקח מחטא אדה"ר. ואיתא בספרים אשכו"ל מצאה וסחטה ענבים. ענ"ר עולה ש"ך. וממר"א עולה רפ"ח ע"ה וזהו שאמר לו אברהם הלא ידוע לי כוונתם שהי' להם ואיך אני יכול להיות מהם. אדרבה אנכי השפלתי אותם ותיקן חטא אדה"ר והמתיק הש"ך דינים והעלה את הרפ"ח ניצוצין בכדי שיוכל להתגלות אורו של מלך המשיח. ולזה אמר. אם מחוט ועד כו'. כידוע שחוט נמשך לאורך ממטה למעלה וכן ברוחב. והראי' חוט השדרה הוא נמשך ומקיים כל הגוף. ובמזבח היה חוט הסיקרא ברוחב. ונע"ל הוא המדריגה התחתונה למאוד שמונחת על הארץ. ולזה אמר אם מחו"ט ועד שרוך נע"ל. כי אברהם אבינו ע"ה הגביה והעלה את כל העולם וגם כל הוא"ו קצוות מתהום ארעא ועד רום רקיע ממטה למעלה הכל להקב"ה. לזה אמר הרימותי כנ"ל. והבן:

הרימותי ידי אל ה' אל עליון. זש"ה שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. ונוכל לומר הלא ידוע כי אמרתי עולם חסד יבנה. ומזו המדה מתחיל עולם הבנין. ובמה שהורשית התבונן. ועיקר עבדות הצדיקים בזה העולם לייחד כל העולם הנקרא ימי הבנין לבחי' שלמעלה מן הבנין היינו לחכמה הקדומה שזה נקרא קודש כי אבות העולם היו כ"א כפי בחינה שלו וכל אחד ואחד ע"י בחי' שלו יחדו כל העולם לחכמה עליונה. וזה ידוע כי המדות נקראו ידים וע"י הידים יכול לבוא לבחי' קודש. לזאת אנו אומריסם שאו ידיכם קודש היינו שצריך לייחד כל המדות לבחי' קודש. ולזה אסור להגביה הידים יותר מגובה הראש. וזה אמר אברהם הרימותי ידי אל ה' אל עליון שיחד אותה לבחי' הנקרא אל עליון. וכפי דאיתא בספרי' קדושים בחי' הנקרא אל עליון. ולזה מביא המדרש שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. כי המדות נקראים בנים ולייחד הכל לבחי' אבא ואימא זהו חכמה ובינה:

על סעודת הודאה שלו אמר זאת

איתא במדרש. ונגינותי נגנן כל ימי חיינו. כשהקב"ה עושה נסים לישראל הם משוררים ומזמרים. וכן הוא אומר אז ישיר משה וכו'. וכן הוא אומר ותשר דבורה וכו' וכן בדוד כו' שנאמר וידבר דוד וכו' וכן הוא אומר לי"י הישועה על עמך ברכתך סלה: עכ"ל

פתח ואמר. משום דקשה דכתיב נגינותי לשון יחיד ואח"כ אמר ננגן לשון רבים. אמר בשם הצדיק הקדוש רש"ק ז"ל. שפעם אחד למד בעין יעקב מענין רבשקה. אמר זצ"ל להעומדים לפניו שכל כוונת רבשקה היתה לנתק אותם מאמונת חזקי' כי כל כוונתו הי' כי חזקי' הי' צדיק יסוד עולם והי' רוצה לנתק אותם ממנו וכיון שהי' מנתק אותם ממנו הי' לוקח אותם לעצמו. וזהו כוונת הכתוב. כי הצדיק שבדור כולל כל הדור. וזהו שאמר נגינותי ננגן כולנו. כי זאת שייך לכולם. והביא המדרש ראי' מאילו הצדיקים שהיו כללות כל העולם. והביא ראיה ממשה שהוא הי' כללות תורה שבכתב. וכן בכל דור ודור. והביא ראי' מתחלתן של נביאים ומדוד שהוא דבר עולמית. שישנו תמיד בכל דור ודור. וכן הוא אומר לי"י הישועה וגו' פי' כשהישועה הוא רק מי"י אז ממילא נשפע על עמך ברכתך סלה. כי כל הברכות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן. מקודם היא הברכה ואח"כ העשי' כי צריכין מקודם לברך את הברכה ואח"כ נעשית הברכה. וזהו לי"י הישועה על עמך ברכתיך סלה. כנ"ל. וד"ל: